

**ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ
เกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย**

ร้อยตำรวจโทเจษฎา ท่าโพธิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ภาควิชาศึกษาศาสตร์และมนุษยวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-332-931-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**FACTORS AFFECTING PROBLEMS OF AND OBSTACLES TO
THE POLICE PROCEDURE IN ILLEGAL IMMIGRANT CASES**

Pol.Lt. Jassada Thapho

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Art in Sociology**

Department of Sociology and Anthropology

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-332-931-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์   บัณฑิตที่มีผลกระทบต่อปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับ
คดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

โดย   ร้อยตำรวจโท เฉลิม ฟ้าโพธิ์

ภาควิชา   สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษา   อาจารย์ จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย

อาจารย์ที่ปรึกษา(ร่วม)   รองศาสตราจารย์ สุพิชรา สุภาพ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

Dim Samud

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ กิระนันท์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ดร.งามพิศ สัตย์สงวน

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.งามพิศ สัตย์สงวน)

Dim Samud

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย)

สุพิชรา สุภาพ

.....อาจารย์ที่ปรึกษา (ร่วม)
(รองศาสตราจารย์ สุพิชรา สุภาพ)

ดร.บุญยง ชื่นสุวิมล

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญยง ชื่นสุวิมล)

เจษฎา ทาโพธิ์, ร.ต.ท., : ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย (FACTORS AFFECTING PROBLEMS OF AND OBSTACLES TO THE POLICE PROCEDURE IN ILLEGAL IMMIGRANT CASES) อ.ที่ปรึกษา อ. จุฬารัตน์ เอื้ออำนวย, อ.ที่ปรึกษา(ร่วม) รศ. สุพัตรา สุภาพ, 263 หน้า ISBN 974-332-931-5

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง "ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย" โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยทางมานุษยวิทยาหลายรูปแบบเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก รวมทั้งการใช้เทคนิคของการจดบันทึก เป็นต้น ซึ่งศึกษาจากเจ้าหน้าที่ตำรวจกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกความเหมาะสม จำนวน 10 คน โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และอธิบายเหตุผลต่างๆ

ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสายงานสอบสวนจะประสบกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมากกว่าสายงานอื่นๆ
2. การขาดความสามารถในการพูดและความเข้าใจภาษาพม่าของเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายทุกขั้นตอน
3. เจ้าหน้าที่ตำรวจกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ขาดการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวจึงก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเป็นอย่างมาก
4. การขาดการประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจในสถานีตำรวจกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเป็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย
5. เจ้าหน้าที่ตำรวจกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เช่น การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน 2 ชั้น สวัสดิการต่างๆ เป็นต้น จึงก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย
6. การเปลี่ยนแปลงหรือการขัดแย้งกันของแนวนโยบายของรัฐ กฎหมาย กฎระเบียบหรือคำสั่งเป็นปัญหาต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย
7. ทักษะของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายมีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย
8. เจ้าหน้าที่ตำรวจกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติเชิงลบต่อคนต่างด้าว
9. ลักษณะภูมิประเทศเป็นปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

ภาควิชา.....สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา.....
สาขาวิชา สังคมวิทยา.....
ปีการศึกษา 2542.....

ลายมือชื่อผู้วิจัย.....ร.ต.ท. เจษฎา ทาโพธิ์.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....สุพัตรา สุภาพ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....อ. จุฬารัตน์ เอื้ออำนวย.....

C4081115024 : MAJOR SOCIOLOGY

KEY WORD: PROBLEMS / THE POLICE PROCEDURE / ILLEGAL IMMIGRANT CASES

JASSADA THAPHO, POLICE LUITENANT : FACTORS AFFECTING OF AND OBSTACLES TO THE POLICE PROCEDURE IN ILLEGAL IMMIGRANT CASES.

THESIS ADVISOR : LECTURER JUTHARAT UA-AMNOEY, THESIS CO - ADVISOR

: ASSOC. PROF. SUPATRA SUPHARB. 253 pp. ISBN 974-332-931-5

The objectives of the study are to know the factors affecting problems of and obstacles to the police procedure in illegal immigrant cases. This research is a qualitative method. Anthropological fieldwork techniques such as in-depth interview, participant observation etc. were used to collect data from 10 different cases and used content analysis to analyze and describe cases study.

The results of the study about factors affecting problems of and obstacles to the police procedure in illegal immigrant cases can be summarized as follows :

1. Detective Line has higher problems and obstacles in the investigation procedure about illegal immigrant cases than the ones in other lines.
2. Lacks of skills in speaking and understanding Burmese Language are problems and obstacles to the whole police procedure in illegal immigrant cases.
3. The samples with lacking of knowledge to work with illegal immigrant cases from training courses have higher problems and obstacles than the others.
4. Lacks of co-operation in the police station and between the others criminal justice offices are problems and obstacles in working with illegal immigrant cases.
5. The samples, which got no incentives such as promotion, double steps in salary etc. have higher problems and obstacles than the others.
6. The inconsistency of government policy, rules and orders affect to the police procedure about illegal immigrant cases.
7. The attitudes of police toward working with illegal immigrant cases affect to the police procedure about illegal immigrant cases.
8. Most of the samples have negative attitudes toward alliances.
9. Geographical performance of the borderlines is problems and obstacles in working with illegal immigrant cases.

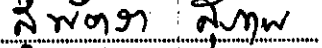
ภาควิชา.....สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

ลายมือชื่อนิติกร.....

สาขาวิชา.....สังคมวิทยา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา.....2542

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีจากการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่าน ผู้วิจัยขอกราบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ และใคร่ขอกล่าวนามไว้เพื่อเป็นเกียรติมา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์จุกจรัตน์ เอื้ออำนวย ท่านเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ท่านได้กรุณาใช้เวลาส่วนตัวอันมีค่าในการให้คำแนะนำ ช่วยชี้แนะในการทำวิทยานิพนธ์ และตรวจทานวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ต้นจนจบ ช่วยดูแลทั้งในด้านการเรียนและเรื่องส่วนตัว อีกทั้งยังเป็นผู้ที่สนับสนุนเป็นกำลังใจให้เสมอมา นับตั้งแต่ที่เริ่มเข้ามาศึกษาในสถาบันอันทรงเกียรติแห่งนี้

ขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร.งามพิศ ลัดยศสงวน หัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ท่านเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้เสนอแนะและกำหนดทิศทางในการทำวิจัยให้ผู้วิจัยได้ปรับแก้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ สุพัชรา สุภาพ ท่านเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญยง ชื่นสุวิมล ท่านเป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ท่านทั้งสองได้ให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนได้กรุณาให้คำแนะนำ ช่วยชี้แนะในการทำวิทยานิพนธ์ และตรวจทานวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ต้นจนจบ

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาวดี มิตรสมหวัง ที่ท่านได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะและเป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยตั้งแต่ครั้งแรกของการศึกษาจนจบ

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ประจำอยู่สถานีตำรวจภูธรอำเภอมะนัง จังหวัดตาก ทุกคน โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เป็นผู้ให้ข้อมูลรายละเอียด โดยได้เสียสละเวลาส่วนตัวให้ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ รวมทั้งพวกพี่ๆ น้องๆ ตลอดจนผู้ใต้บังคับบัญชาที่เป็นกำลังใจและให้ความสนับสนุนผู้วิจัยในการทำวิทยานิพนธ์นี้ตลอดมา

ท้ายสุดขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่ พี่สาวและน้องสาวที่เป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยตลอดมาตั้งแต่เริ่มต้นการศึกษาจนจบ และที่จะลืมไม่ได้คือ คุณนิรมล เอี่ยมเจริญ ซึ่งเป็นผู้ที่ให้กำลังใจและสนับสนุนให้เข้ามาศึกษาในสถาบันอันทรงเกียรติแห่งนี้ จนกระทั่งสำเร็จการศึกษา รวมทั้งพวกเพื่อนๆ พี่และน้อง ที่ศึกษาร่วมกันในส่วนของอาชีวศึกษาและงานยุติธรรมทุกคน ที่เป็นกำลังใจและช่วยเหลือซึ่งกันและกันมาตลอดนับตั้งแต่เข้ารับการศึกษาจนจบ โดยเฉพาะ ร.ต.ท.ศารุติ แขวงโสภา เพื่อนที่คอยให้การช่วยเหลือผู้วิจัยตลอดมา

ร.ต.ท.เจษฎา ท่าโพธิ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย	2
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	5
ขอบเขตในการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
กรอบแนวความคิด	20
สมมติฐานในการวิจัย	21
นิยามศัพท์เฉพาะ	21
นิยามศัพท์ทั่วไป	24
ระเบียบวิธีวิจัย	25
2. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับคนต่างด้าว	29
ความหมายของคนต่างด้าว	29
ความหมายของผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย	32
ประวัติคนต่างด้าวที่เข้ามาสู่ประเทศไทย	33
การปฏิบัติต่อคนต่างด้าว	35
คนต่างด้าวที่เข้าเมืองมาในปัจจุบัน	36
การจำแนกประเภทของคนต่างด้าวภายใต้กฎหมายไทย	37
การจำแนกประเภทของคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย.....	41
คนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายภายในเขตอำเภอแม่สอด.....	46
เส้นทางการเดินทางของคนต่างด้าวที่ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย.....	49
สถานการณ์ปัจจุบันในประเทศพม่า	50

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3. การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย.....	52
ประวัติความเป็นมาของตำรวจโดยสังเขป	53
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสถานตำรวจภูธรอำเภอแม่สอดโดยสังเขป.....	54
ประวัติความเป็นมาของอำเภอแม่สอดโดยสังเขป.....	55
การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ..	56
กฎหมายเกี่ยวกับผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย.....	65
นโยบายและมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับผู้ลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย.....	67
ประเภทของหนังสือเดินทางหรือหลักฐานอื่นที่ใช้แทนหนังสือเดินทางของ คนต่างด้าว	74
4. ข้อมูลกรณีศึกษา	76
กรณีศึกษาที่ 1	76
กรณีศึกษาที่ 2	89
กรณีศึกษาที่ 3	98
กรณีศึกษาที่ 4	105
กรณีศึกษาที่ 5	112
กรณีศึกษาที่ 6	118
กรณีศึกษาที่ 7	126
กรณีศึกษาที่ 8	134
กรณีศึกษาที่ 9	139
กรณีศึกษาที่ 10	147
5. ผลการวิจัยและการพิสูจน์สมมติฐาน	154
ข้อมูลทั่วไป	154
การทดสอบสมมติฐาน	159
การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1	160
การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2	176
การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3	182
การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4	186
การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5	191
การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 6	194

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 7	198
การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 8	202
การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 9	209
6. การอภิปรายผล	210
7. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	226
ปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำวิจัย	231
ข้อเสนอแนะทางวิชาการ	233
ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ	236
รายการอ้างอิง	241
ภาคผนวก	244
ประวัติผู้วิจัย	253

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญญัตินำ

ตารางที่		หน้า
1.	แสดงข้อมูลพื้นฐานของแรงงานคนต่างด้าวภายในเขตอำเภอแม่สอด	47
2.	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ	154
3.	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา.....	155
4.	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ	155
5.	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามยศ	155
6.	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาในการ ทำงานอาชีพตำรวจ	157
7.	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาในการ ทำงานอาชีพตำรวจเกี่ยวกับคนต่างด้าว	158
8.	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการสื่อสาร กับคนต่างด้าว	158
9.	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสายงาน	159
10.	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับ สายงานที่ประสบกับปัญหามากที่สุด	175
11.	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการผ่านหลักสูตรการ ฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับคนต่างด้าวของเจ้าหน้าที่ตำรวจ	186
12.	แสดงผลสรุปการพิสูจน์สมมติฐานที่ตั้งไว้	225

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย